

Skala i struktura inwestycji podejmowanych w państwach należących do OECD

**Materiał statystyczny przygotowany na użytek XII konferencji naukowej
z cyklu „Przedsiębiorstwo w globalnej gospodarce”
pt. "Inwestycyjne wybory przedsiębiorstw w warunkach nowej transformacji gospodarczej"**

**organizowanej przez Instytut Rynków i Konkurencji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie**

Warszawa, 10 marca 2022 r.

Spis treści

- **Skala nakładów inwestycyjnych podejmowanych w latach 2007-2020 w państwach poddanych obserwacji OECD**
- **Kierunki inwestycji realizowanych w państwach należących do OECD w roku 2020**
- **Struktura finansowania inwestycji realizowanych w państwach należących do OECD w roku 2020**

Opracowanie:

dr Marcin Koftuniak

**Skala nakładów inwestycyjnych podejmowanych w latach 2007-2020
w państwach poddanych obserwacji OECD**

W świetle danych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2022), w 2020 r. na realizację inwestycji podejmowanych w gospodarkach państw poddanych obserwacji przez OECD wydatkowanych zostało niemal 30 bln USD, co stanowiło niemal o 100% więcej niż miało to miejsce w roku 2007 – tj. w roku rozpoczęcia w wielu z nich poprzedniego spowolnienia gospodarczego.

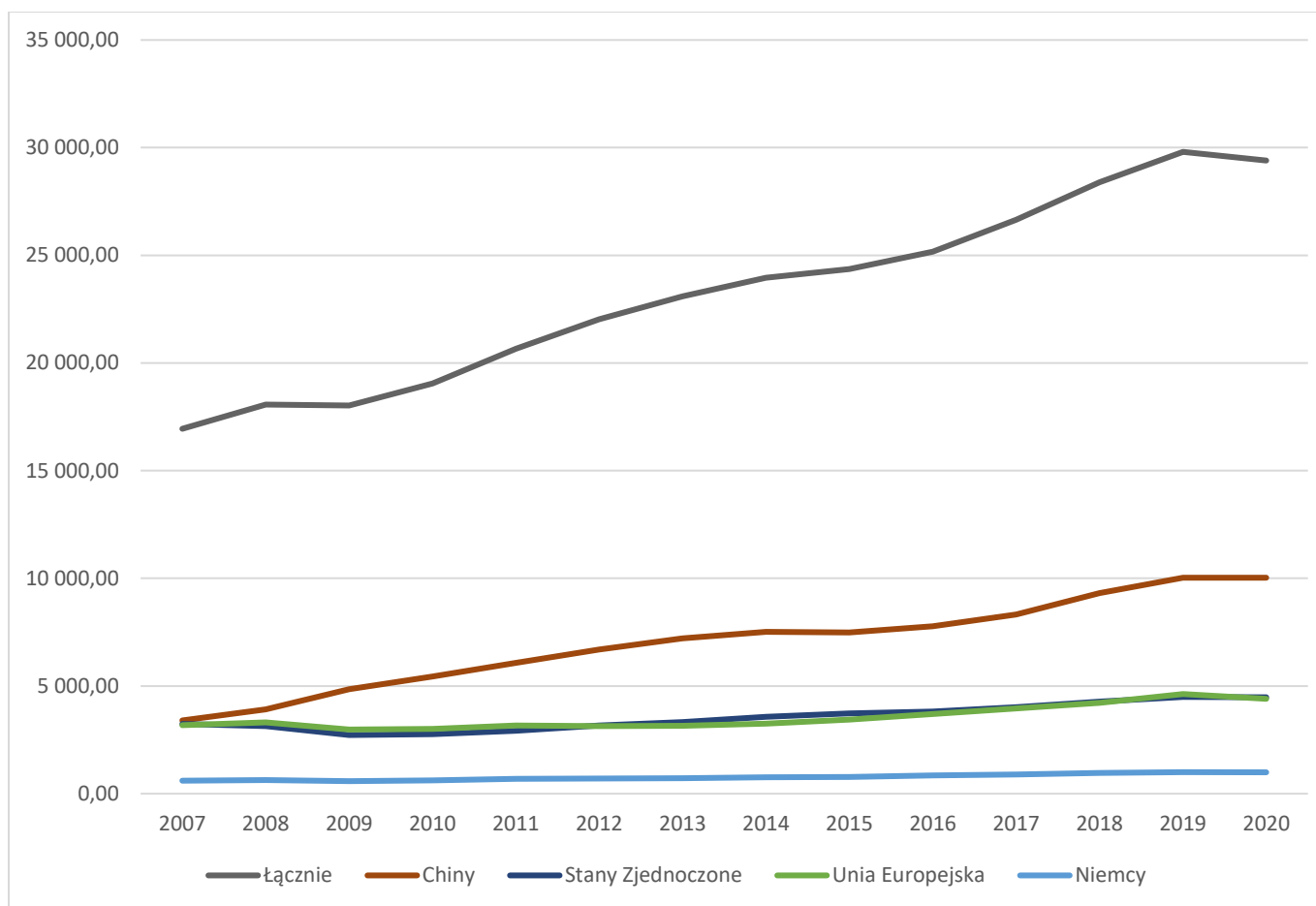
Suma ta obejmuje zarówno wydatki na realizację napływających bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jak i wydatki na realizację w ramach danej gospodarki inwestycji podmiotów krajowych, w tym finansowanych ze środków sektora publicznego, przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.

1/3 spośród tej sumy została wydatkowana na poczet realizacji inwestycji zlokalizowanych w Chinach (nienależących do OECD), a niespełna odpowiednio po jej 15% na realizację inwestycji zlokalizowanych odpowiednio w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej.

W 2007 r. sumy nakładów finansowych podejmowanych na inwestycje realizowane w Stanach Zjednoczonych, Chinach i Unii Europejskiej cechowały się zbliżoną w ujęciu nominalnym wielkością (około 3,1 mld USD każda).

O ile nakłady podejmowane na inwestycje realizowane w Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej stale cechowały się w latach 2007-2020 zbliżoną wielkością pod względem ich poziomu w ujęciu nominalnym (wynoszącą w 2020 r. około 4,4 mld USD), o tyle od roku 2008 wielkość nakładów na inwestycje realizowane w Chinach stale wzrastała, zarówno w ujęciu nominalnym (wynoszącym w 2020 r. około 10 mld USD), jak i relatywnym na tle nakładów na inwestycje podejmowane we wskazanych wyżej gospodarkach.

Roczne sumy wydatków inwestycyjnych realizowanych w państwach poddanych obserwacji OECD na tle wydatków na inwestycje realizowane w wybranych państwach świata (GFCF – *gross fixed capital formation*) w latach 2007-2020 (mld USD)

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022).

W świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) (2022), w 2020 r. suma krajowych wydatków inwestycyjnych ukształtowała się na poziomie 295,7 mld PLN (78,7 mld USD), plasując się na poziomie niższym niż miało to miejsce w przypadku Republiki Czeskiej, w ramach której zrealizowano inwestycje na sumę 118 mld USD oraz Węgier (87 mld USD).

Suma ta była niższa o 7,9% niż w 2019 r. (320 mld PLN, 84,5 mld USD), co miało miejsce, pomimo, że w 2020 r. tempo wzrostu PKB Polski wyniosło (wg danych GUS) +1,45%.

W 2020 r. udział rozważanych wydatków w PKB¹ Polski (2,3 bln PLN, 619 mld USD) wyniósł 12,7% (w roku 2019 wynosił on: 14,0%). Co istotne, udział ten w ostatnich kilkunastu latach względnie stale podlegał tendencji spadkowej.

W świetle danych zestawionych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2022) dla 57 państw świata, Polska zajmuje 56 miejsce pod względem udziału krajowych wydatków inwestycyjnych w PKB (zajmując 23 miejsce pod względem udziału PKB w łącznym PKB tych państw).

W świetle danych OECD (2022), udział ten w 2020 r. wyniósł w przypadku:

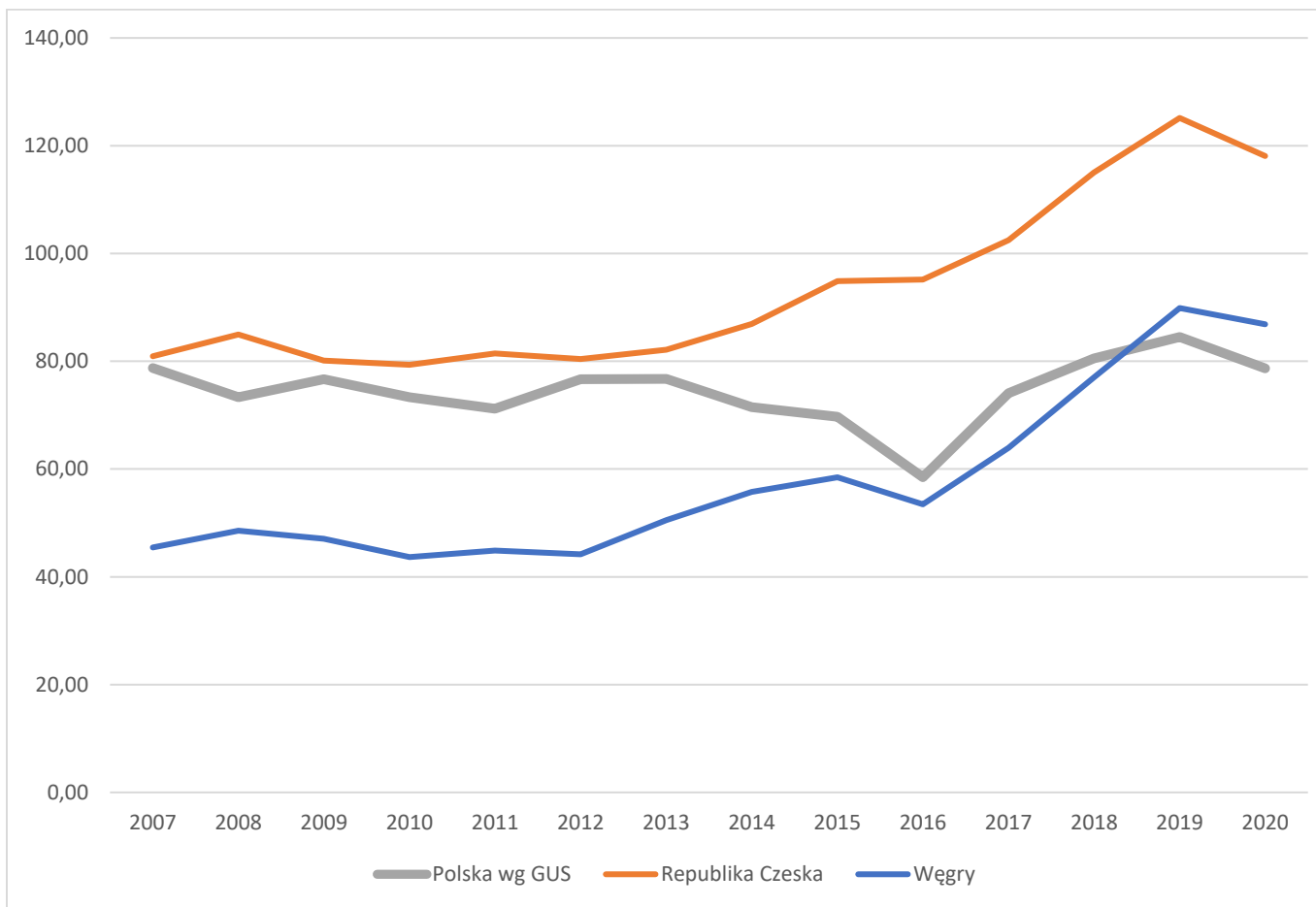
- gospodarki UE: 23,6%,
- krajów należących do OECD: 22,2%,
- krajów strefy Euro: 21,9%,

a w przypadku Polski wyniósł on *zaledwie* 12,7%.

Oznacza to występowanie daleko idącego potencjału dla wzrostu skali inwestycji podejmowanych na rzecz dalszego rozwoju krajowej gospodarki, a konsekwencji wzrostu PKB per capita.

¹ Na użytek niniejszego opracowania przyjęto, iż jest to suma wydatków inwestycyjnych zrealizowanych w danej gospodarce podawana jako procent zrealizowanego w ramach niej PKB, a zatem jest to ich proporcja, dalej - jedynie dla uproszczenia w niniejszym opracowaniu określana jako udział w PKB.

Roczne sumy wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach Europy Środkowo-Wschodniej (GFCF – gross fixed capital formation) w latach 2007-2020 (mld USD)

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022) i GUS (2022).

**Kierunki inwestycji realizowanych w państwach należących do OECD
w roku 2020**

Aktualne (2020) kierunki realizacji inwestycji podejmowanych w Polsce **na tle tendencji występujących wśród państw OECD**

W świetle danych OECD (2022), w przypadku Polski ogólna struktura wydatków inwestycyjnych w podziale na wydatki w ramach sektora nieruchomości (52%), wydatki na nabycie środków transportu (10%) oraz pozostałe wydatki inwestycyjne (38%) odpowiadała w 2020 r. strukturom występującym w przypadku większości spośród państw OECD poddanych tego typu obserwacjom.

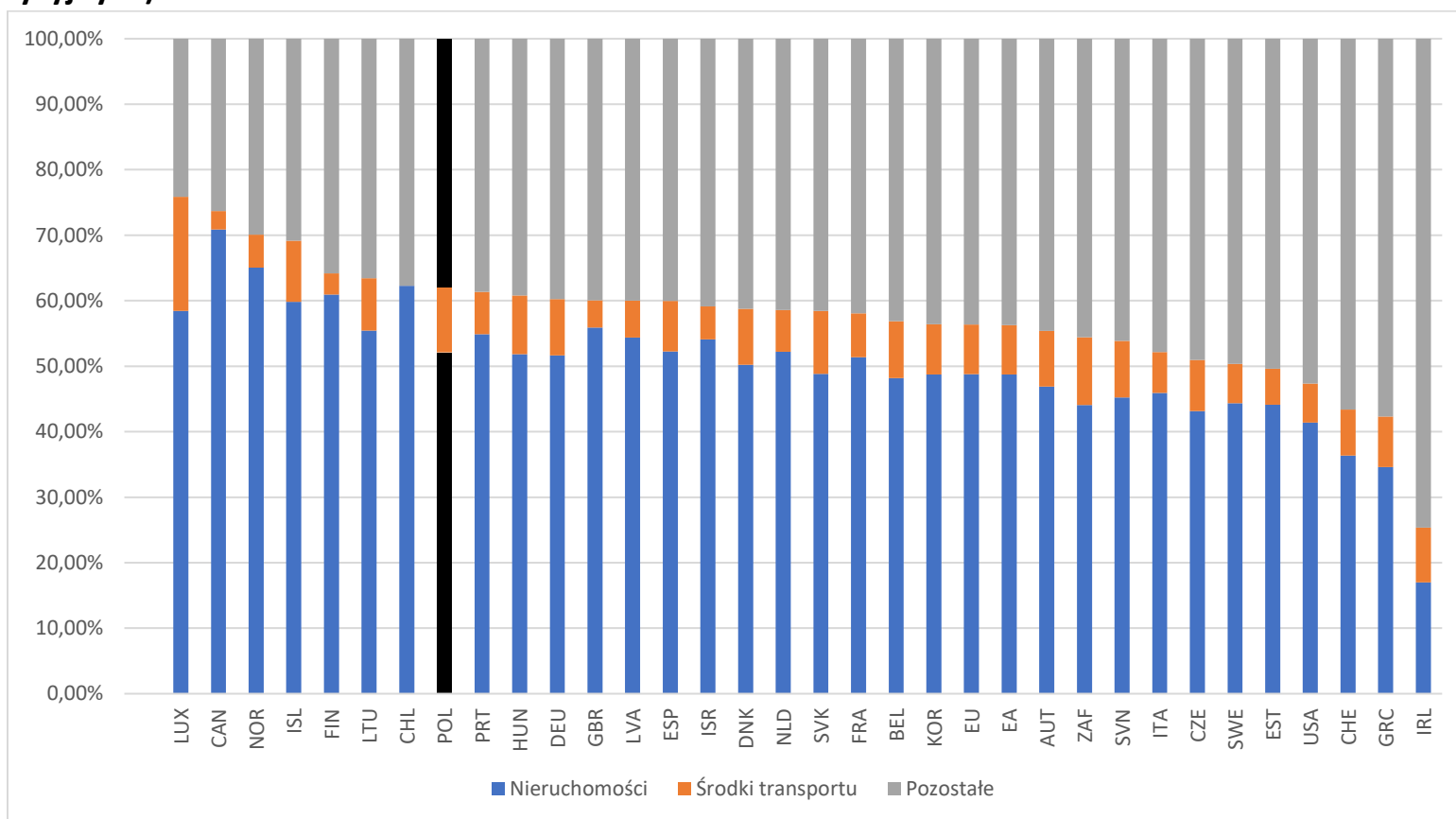
Istotnemu zróżnicowaniu podlega zaś sposób rozdysponowania wydatków inwestycyjnych innych niż przeznaczone na nabycie środków transportu lub nieruchomości.

W świetle danych OECD (2022), w 2020 r. w Polsce na wydatki inwestycyjne w ramach sektora ICT przeznaczone zostało jedynie 4% krajowej sumy wydatków inwestycyjnych. Był to najniższy udział wśród państw poddanych obserwacji przez OECD (w przypadku pozostałych państw wysokorozwiniętych (lub szybko rozwijających się) udział przedmiotowych wydatków kształtował się na poziomie od przeszło 5% do nawet 20% sumy krajowych wydatków inwestycyjnych).

Podobne obserwacje odnoszą się [w świetle danych OECD (2022)] do udziału wydatków na nabycie lub wytworzenie praw własności intelektualnej w łącznych sumach krajowych wydatków inwestycyjnych.

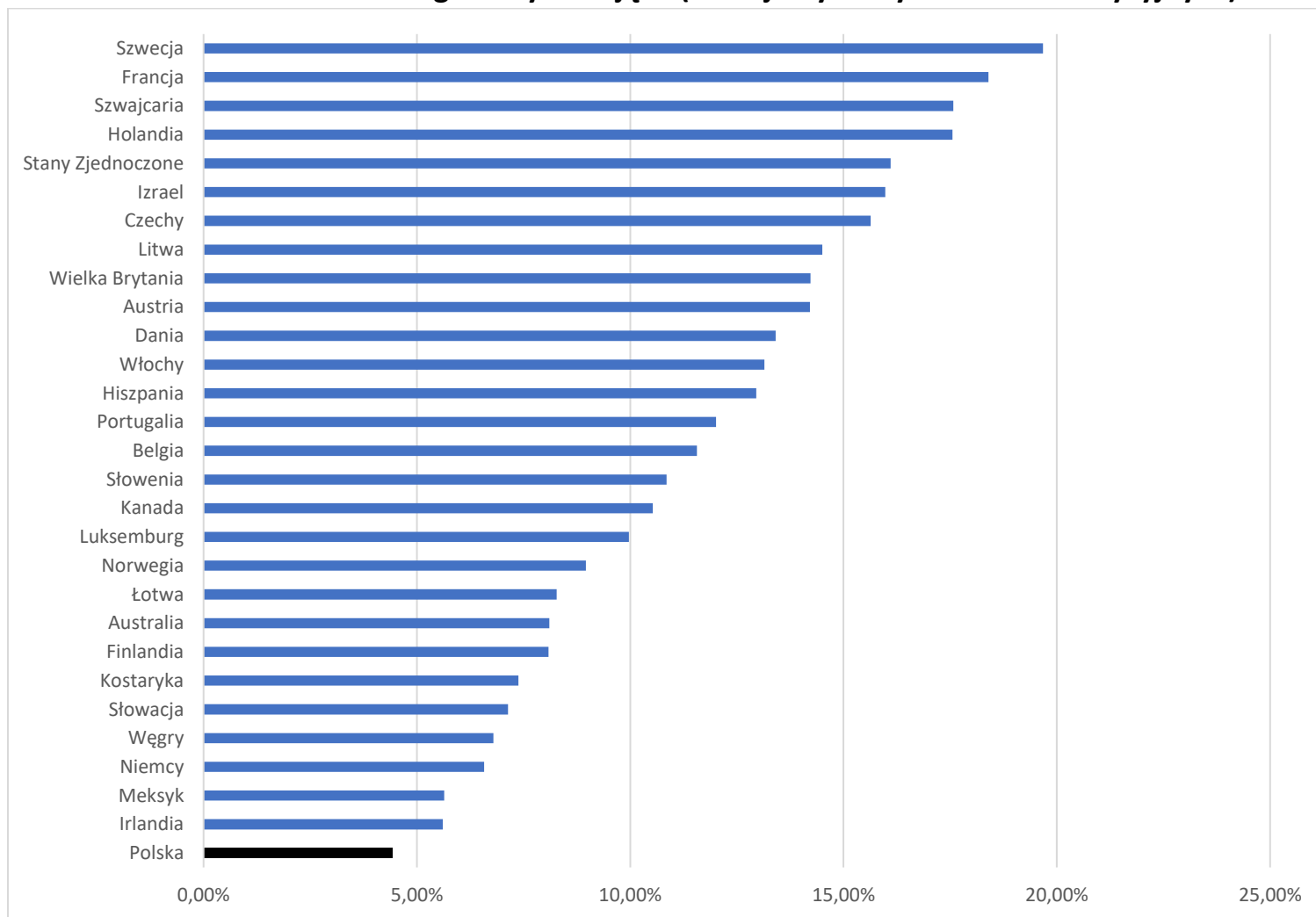
Udział ten w przypadku Polski wyniósł w 2020 r. zaledwie około 8,8% - podczas gdy w przypadku krajów UE rozpatrywanych łącznie udział ten wynosił wówczas przeciętnie 22,9%, Stanów Zjednoczonych niemal 30%, Szwecji 28%, Francji 28%, Japonii 22%, Niemiec 19%, Słowenii 17%, Węgier 10%, Słowacji 11,3%.

Struktura wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach OECD w roku 2020 – uszeregowana wg rosnącego udziału wydatków innych niż na nieruchomości i środki transportu (% krajowych wydatków inwestycyjnych)

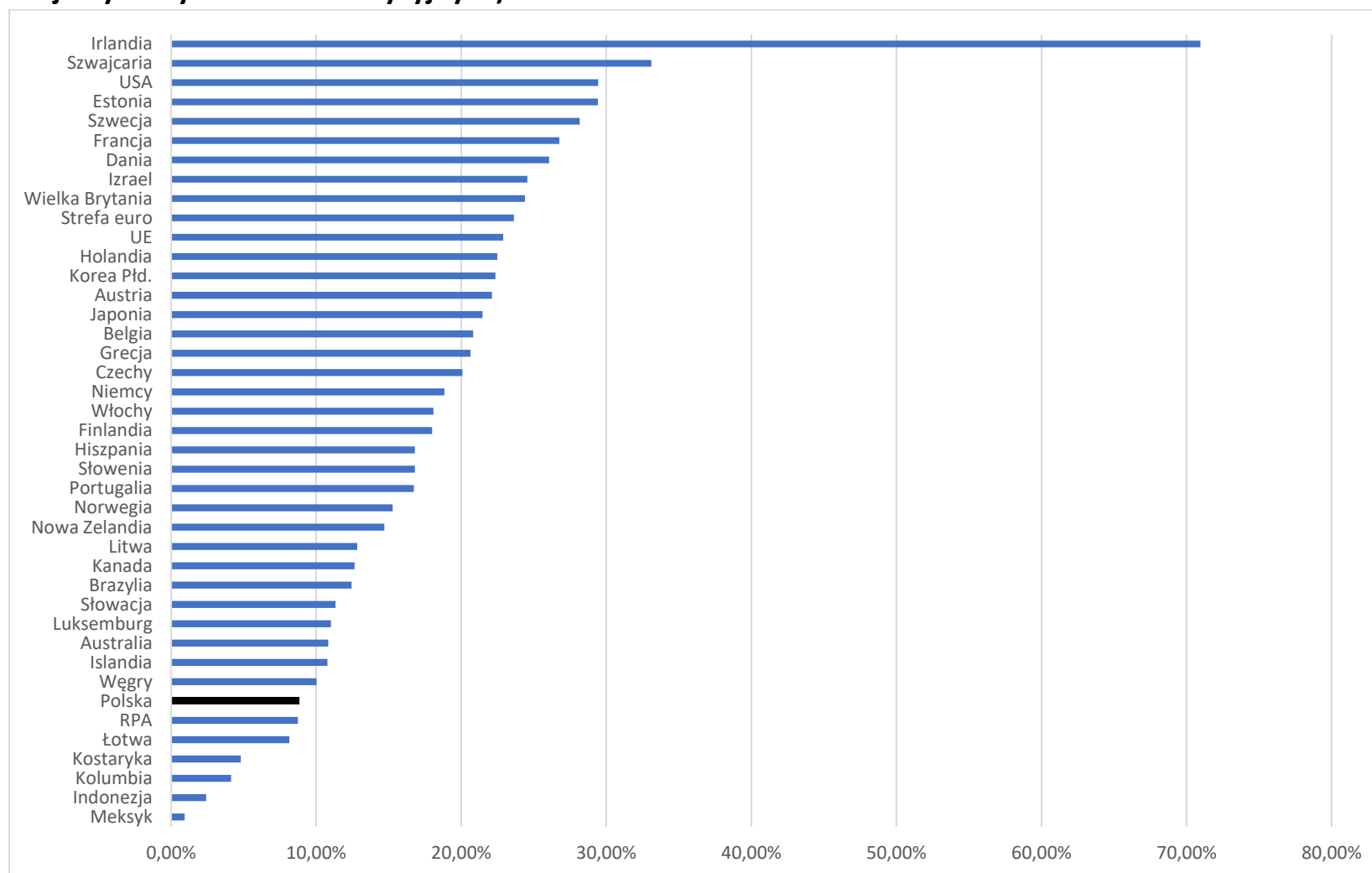
Źródło: Dane statystyczne OECD (2022).

Udział wydatków na rozwój sektora ICT w ramach wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach OECD w roku 2020 – uszeregowany malejąco (% krajowych wydatków inwestycyjnych)

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022).

Udział wydatków na pozyskanie lub wytworzenie praw własności intelektualnej w ramach wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach OECD w roku 2020 – uszeregowany malejąco (% krajowych wydatków inwestycyjnych)

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022).

**Struktura finansowania inwestycji realizowanych w państwach należących do OECD
w roku 2020**

W świetle danych opublikowanych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2021), w 2020 r. wydatki inwestycyjne realizowane w Polsce zostały sfinansowane w:

- **18,05% ze środków gospodarstw domowych (53,4 mld PLN; 14 mld USD; 2,3% PKB Polski);**
- **27,02% ze środków publicznych (79,9 mld PLN; 21 mld USD; 3,4% PKB Polski);**
- **54,93% ze środków przedsiębiorstw (162,4 mld PLN; 44 mld USD; 7% PKB Polski).**

W latach 2007-2020, udział krajowych wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw w PKB Polski kształtował się na poziomie od około 7 do 9%.

Łączny udział krajowych wydatków inwestycyjnych w PKB Polski wyniósł, jak zostało to wskazane powyżej, 12,7%.

W 2020 r. udział przedsiębiorstw w finansowaniu wydatków inwestycyjnych realizowanych w Polsce okazał się:

- **istotnie niższy niż ma to miejsce w przypadku większości spośród pozostałych krajów UE i gospodarek szybko rozwijających się;**
- **jedynie nieznacznie wyższy niż ma to miejsce w przypadku poszczególnych spośród państw wysokorozwiniętych (Stanów Zjednoczonych, Kanady, Norwegii, Holandii).**

Udział środków publicznych w finansowaniu krajowych inwestycji pozostaje w przypadku Polski jednym z najwyższych (27%) wśród państw objętych obserwacjami OECD. Tendencja ta utrzymuje się nie krócej niż od 2007 r.

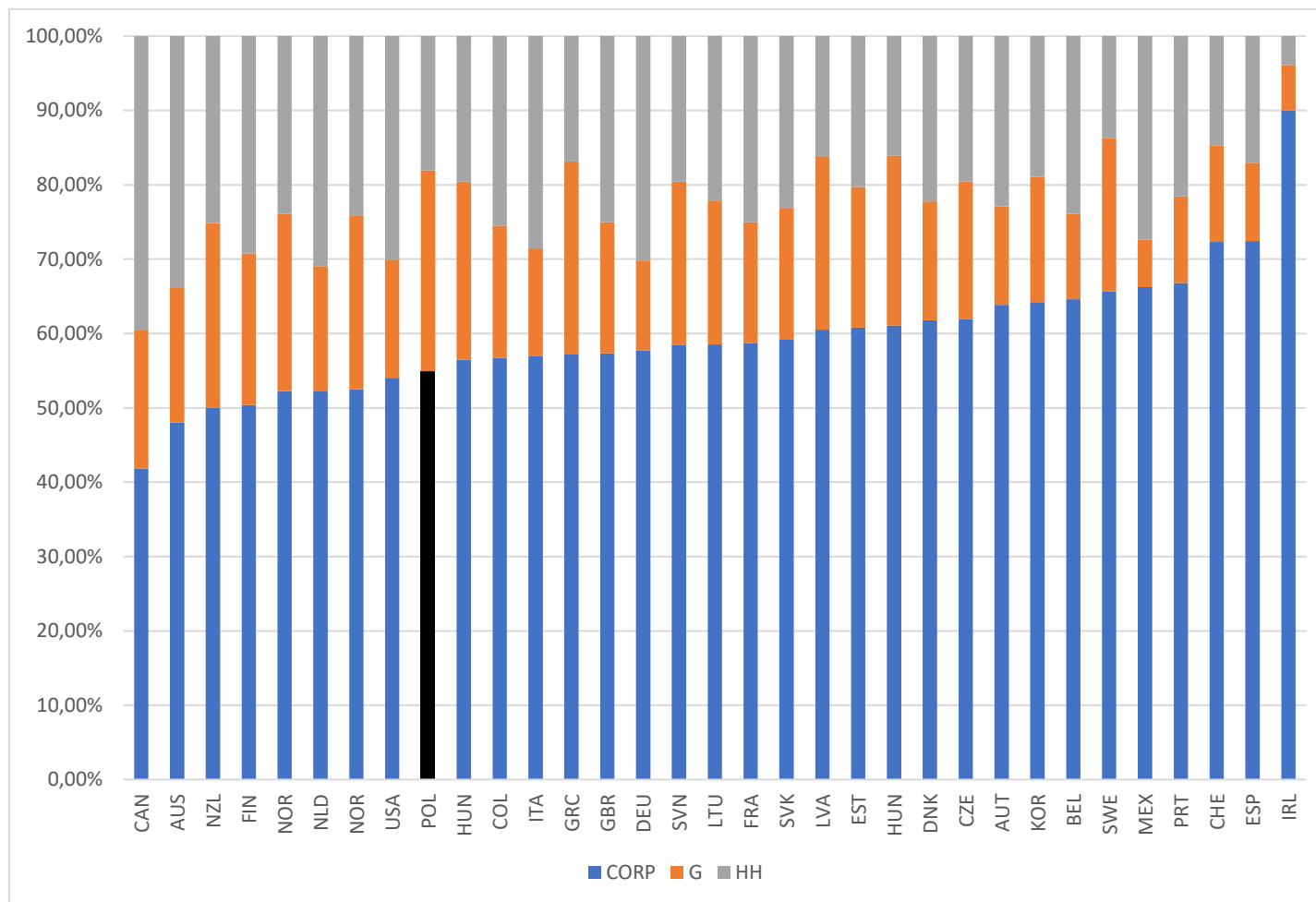
Podobna okoliczność dotyczy udziału środków publicznych powiększonych o wydatki inwestycyjne przedsiębiorstw w sumie krajowych wydatków inwestycyjnych (w 2020 r. udział ten wyniósł niemal 82%).

Łączny udział sektora publicznego i przedsiębiorstw w finansowaniu krajowych inwestycji pozostawał w roku 2020 wyższy niż wynosiła mediana tego wskaźnika wśród państw poddanych w tym zakresie obserwacji przez OECD (2020).

Oznacza to jednocześnie, że Polska cechuje się jednym z najniższych na świecie udziałów środków gospodarstw domowych w finansowaniu krajowych wydatków inwestycyjnych.

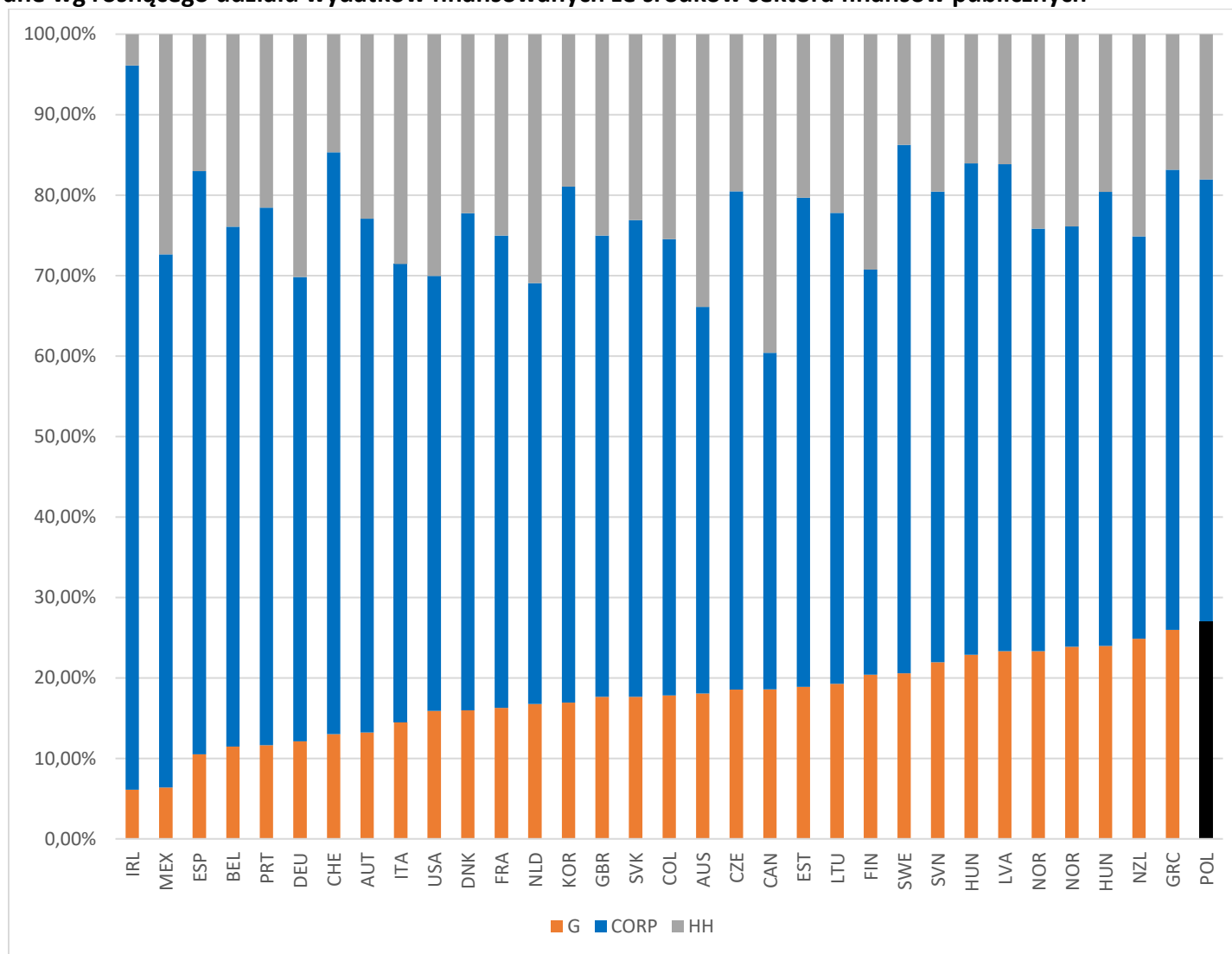
Struktura finansowania inwestycji podejmowanych w państwach należących do OECD (2020)

Struktura finansowania wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach świata w roku 2020 – dane uszeregowane wg rosnącego udziału wydatków finansowanych ze środków przedsiębiorstw

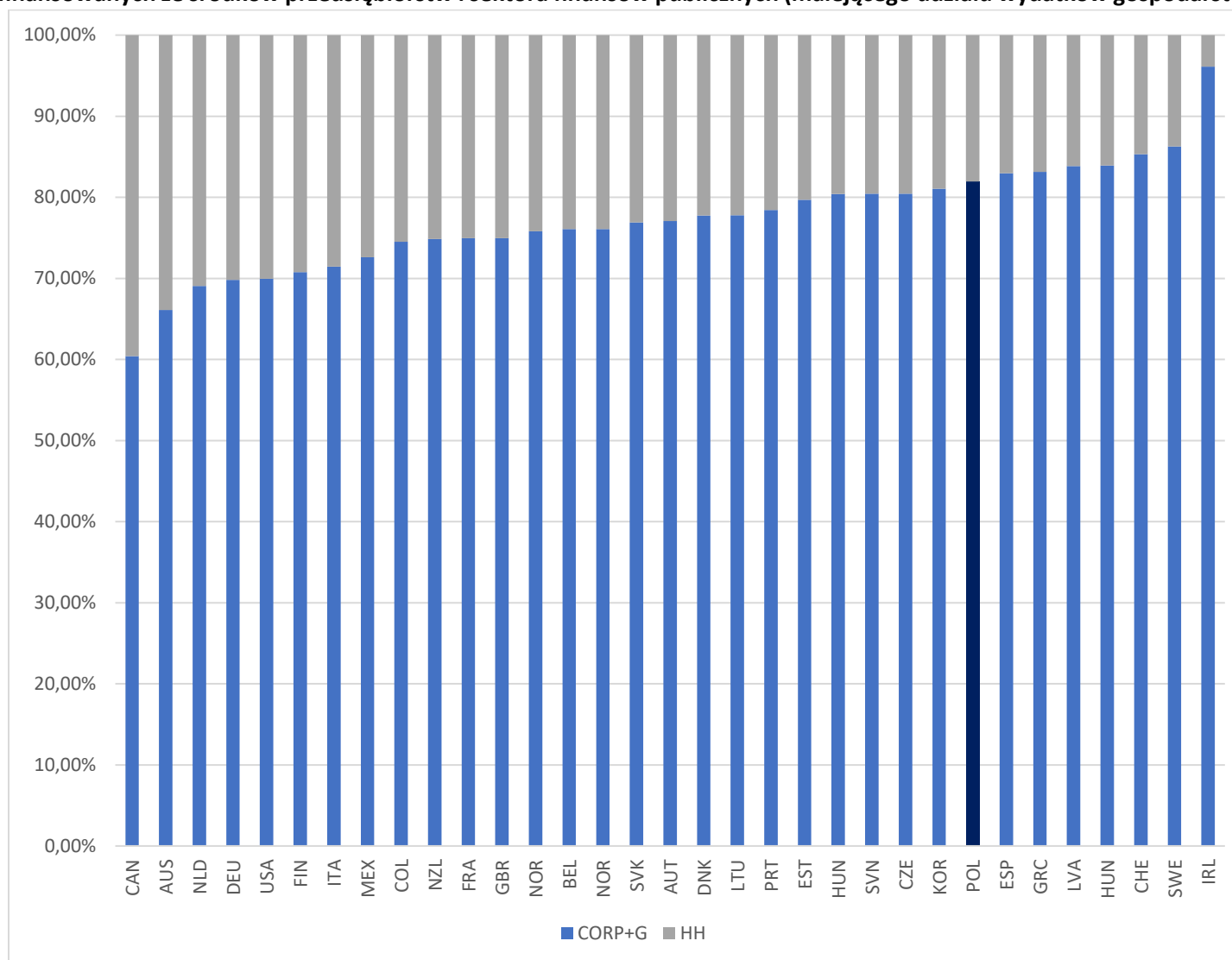
Źródło: Dane statystyczne OECD (2022), gdzie CORP – wydatki przedsiębiorstw, G- wydatki sektorów finansów publicznych, HH – wydatki gospodarstw domowych.

Struktura finansowania wydatków inwestycyjnych realizowanych w wybranych państwach świata w roku 2020 – dane uszeregowane wg rosnącego udziału wydatków finansowanych ze środków sektora finansów publicznych

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022), gdzie oznaczenia jak wyżej.

Struktura finansowania wydatków inwestycyjnych wybranych państw świata w roku 2020 – dane uszeregowane wg rosnącego udziału wydatków finansowanych ze środków przedsiębiorstw i sektora finansów publicznych (malejącego udziału wydatków gospodarstw domowych)

Źródło: Dane statystyczne OECD (2022), gdzie oznaczenia jak wyżej.

Podsumowując powyższe ustalenia należy zauważyć, że wykorzystanie potencjału do dalszego wzrostu i rozwoju gospodarek państw wysokorozwiniętych, w tym należących do OECD, pozostanie w przyszłości niewątpliwie zależne od utrzymania, a w przypadku wybranych krajów, w tym Polski, istotnego rozwoju skali inwestycji krajowych i zagranicznych realizowanych na ich obszarze.

W świetle danych zestawionych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) (2022) dla 57 państw, Polska zajmuje 56 miejsce pod względem proporcji krajowych wydatków inwestycyjnych do jej PKB, zajmując jednocześnie 23 miejsce pod względem udziału PKB w łącznym PKB rozważanych państw.

Oznacza to, że gospodarka Polski cechuje się istotnym potencjałem wzrostu skali podejmowanych w ramach niej wydatków inwestycyjnych, w tym zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Gospodarka Polski:

- **nie wyróżnia się znacząco na tle innych państw OECD pod względem rodzaju podejmowanych w jej ramach inwestycji w podziale na inwestycje nieruchomościowe i pozostałe, realizując jednakże na ich tle relatywnie mniej inwestycji na pozyskanie nowych technologii i ICT oraz:**
- **wyróżniając się znacząco na ich tle pod względem relatywnie wysokiego udziału środków publicznych w finansowaniu tychże inwestycji, przy jednoczesnym istotnym na tle pozostałych państw OECD udziale ich finansowania ze środków przedsiębiorstw oraz relatywnie niskim udziale ich finansowania ze środków gospodarstw domowych.**

Potencjał ten może zostać wykorzystany zatem na drodze zrównoważonego wzrostu skali podejmowanych inwestycji (w tym początkowo finansowanych z istotnym udziałem środków publicznych oraz środków przedsiębiorstw, a następnie w coraz większym stopniu z udziałem środków krajowych gospodarstw domowych) oraz PKB per capita, co może przyczynić się w konsekwencji do:

- **zwiększenia udziału krajowych wydatków inwestycyjnych w PKB, zgodnie z ogólnymi tendencjami wśród państw szybko rozwijających się, a także najbogatszych spośród państw wysokorozwiniętych;**
- **zwiększenia udziału nowych technologii w strukturze krajowych wydatków inwestycyjnych, w tym w ramach sektora ICT;**
- **dalszego zwiększenia PKB per capita w ujęciu realnym,**
- **zwiększenia dochodów i poziomu zamożności krajowych gospodarstw domowych, a w konsekwencji:**
- **zwiększenia ich skłonności do finansowania inwestycji podejmowanych w ramach krajowej gospodarki, tak aby struktura finansowania tychże inwestycji stała się porównywalna do typowej ich struktury finansowania wśród państw o najwyższych wskaźnikach PKB per capita wśród państw należących do OECD.**

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane w oparciu o powszechnie dostępne dane opublikowane przez OECD (2022) i Główny Urząd Statystyczny (dostęp: luty 2022 r.).